
Doživljajska krajina: pristop k obravnavi ljudi in prostora / Experiential landscape: An approach to people and space

Author(s): Matej NIKŠIČ

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 19, No. 1, Podoba mesta 1900:2000 / The image of the city 1900:2000 (2008), pp. 109-110

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/24920793>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

priorities using AHP in urban areas. Dostopno na: <http://stt.eesc.sc.usp.br/cupum/> (sneto 25. 11. 2007)

Keenan, P. B. (2003) Spatial Decision Systems. *Decision Making Support Systems: Achievements and challenges for the New Decade*, str. 28–39.

Keenan, P. B. (1996) Using a GIS as a DSS Generator. *Perspectives on DSS*, str. 33–40, University of the Aegean, Greece.

Ma L., Arentze T., Borgers A., in Timmermans H. (2007) Modelling land-use decisions under conditions of uncertainty. *ScienceDirect, Computers, Environments and Urban Systems* (2007), 31, str. 461–476.

Mihelič, B. in Bizjak, I. (2006) GIS kot orodje za določanje prioritetenih območij prenove mest. *GIS v Sloveniji 2005–2006*, str. 177–187.

Moglia, M., Burn, S. in Meddings, S. (2006) Decision support system for water pipeline renewal prioritisation. *ITcon, Special Issue Decision Support Systems for Infrastructure Management*, 11, str. 237–256.

Nijkamp, P. in Scholten, H. J. (1993) Spatial Information Systems: Design, Modelling, and Use in Planning. *International Journal of Geographical Information Systems*, 1, str. 85–96.

Paliulonis, V. (2000) Intelligent GIS: Architectural Issues and Implementation Methods. *Informatica*, 11(3), str. 269–280.

Peng, Z. R. in Tsou, M. H. (2003) *Internet GIS: Distributed Geographic Information Services for the Internet and Wireless Networks*. Hoboken, John Wiley & Sons.

Repetti A., Soutter M., Musy A. (2005) Introducing SMURF: A software system for monitoring urban functionalities. *ScienceDirect, Computers, Environments and Urban Systems*, 30, str. 686–707.

Rinner, C. (2001) Argumentation maps: GIS-based discussion support for on-line planning. *Environment and Planning B: Planning and Design* 2001, 28, str. 847–863.

Rinner, C. (2003) Web-based Spatial Decision Support: Status and Research Directions. *Journal of Geographic Information and Decision Analysis* 2003, 7(1), str. 14–31.

Sprague, R. (1980) A Framework for the development of Decision Support Systems. *MIS Quarterly*, 4(1).

Sugumaran, V. in Sugumaran, R. (2005) *Web-based Spatial Decision Support System (WebSDSS): Evolution, Architecture, and Challenges*. Third Annual SIGDSS Pre-ICIS Workshop.

Šumrada, R. (2001) Prehod od osrednje k porazdeljeni uporabi tehnologije GIS-ov. *Geodetski vestnik*, 45(4), str. 560–571.

Tomlinson, R. (2003) *Thinking About GIS*. Redlands, California, ESRI Press.

Vatalis, K. in Manoliadis, O. (2002) A two-level multicriteria DSS for Landfill Site Selection Using GIS: Case Study in Western Macedonia, Greece. *Journal of Geographic Information and Decision Analysis* 2002, 6(1), str. 49–56.

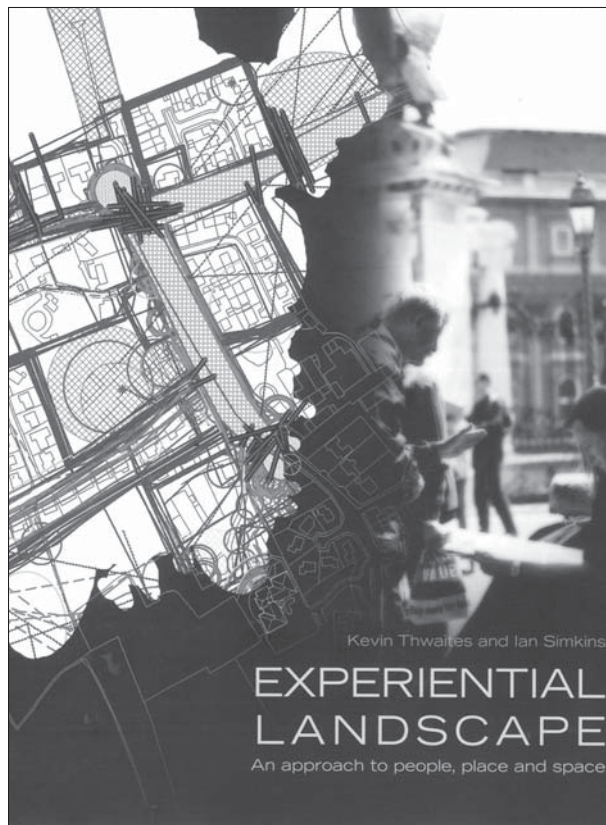
Matej NIKŠIČ

Doživljajska krajina: pristop k obravnavi ljudi in prostora

Experiential landscape: An approach to people and space

Naslov dela v izvirniku: Experiential landscape, An approach to people, place and space
Prevod naslova v slovenski jezik: Doživljajska krajina, Pristop k obravnavi ljudi in prostora
Avtorja: Kevin Thwaites in Ian Simkins, Velika Britanija
Založba in leto izdaje: Routledge, 2007 [ISBN 0-415-34000-4]

Delo razvija inovativno metodo za prepoznavanje doživljajskih dimenzij prostora, kot jih doživljajo njegovi uporabniki. Jedro metode temelji na prepričanju, da poglobljeno razumevanje človeškega doživljanja odprtih prostorov mest lahko vpliva in mora vplivati na procese njihovega oblikovanja in urejanja, zato avtorja preučujeta in razvijata teoretično ogrodje in praktično orodje za doseganje tega cilja. Model temelji na Norberg-Schulzovi interpretaciji prostora kot temeljne dimenzije človeškega obstoja, na podlagi

katere človek z referenčnimi točkami umešča oziroma identificira sebe. Teoretično se močno navezuje tudi na dognanja Lyncha in Ruskina, ki sta v svojih pionirskih raziskavah poskušala povezati človeško doživljanje in prostorske značilnosti in ugotavljala, da ljudje v svojih doživljajskih slikah poskušamo prostor strukturirati v urejen vzorec oziroma da poskušamo v okolje vnašati red. Avtorja na podlagi fenomenološke razlage prostora utemeljujeta pojem t. i. doživljajske krajine kot tiste prostorske dimenzije, ki poleg stvarnih (materialnih) prvin obsega tudi doživljanje ljudi – uporabnikov teh prostorov. Sledita ideji, da prostor (ang. *space*) postane kraj (ang. *place*), ko je prostorskim in materialnim elementom okolja dodano življenje – s pomeni, asociacijami in izkušnjami ljudi, ki se porajajo v vsakdanjih interakcijah s prostorom. Doživljajska krajina je torej prostorsko-doživljajska celota, ki jo sestavljajo naključni prostori in elementi, ki s stalno uporabo dobijo za ljudi določen pomen. Avtorja poudarjeno obravnavata tiste izkušnje, ki spodbujajo občutek pripadnosti prostoru (npr. soseski) in krepijo dobro orientacijo v prostoru. Človeško občutenje kraja kot zavedanja prostorskih dražljajev kategorizirata v štiri skupine: središče (ang. *centre*; nanaša se na doživljanje lokacije), smer (ang. *direction*; nanaša se na doživljanje zveznosti in razsežnosti), prehod (ang. *transition*; nanaša se na doživljanje spremembe) in območje (ang. *area*; nanaša se na okoljsko koordinacijo). Konceptualizirata jih v t. i. *model GDTA*, v katerem posamezne kategorije predstavljajo različne vidike doživljajske krajine, hkrati pa so neločljivo prepletene in lahko le skupaj podajo kompleksno in celostno sliko o doživljajski krajini. V operativnem smislu predlagata zbiranje podatkov na več načinov, od najbolj pavšalnega, ko prostor analizirajo za to izurjeni strokovnjaki, do neposrednega zbiranja informacij v pogovorih z uporabniki prostorov. Načini zbiranja podatkov, potrebnih za razkritje doživljajske krajine posameznika ali skupine ljudi, so podrobno razloženi, tudi na primerih.

Knjiga je pregledno razdeljena na več poglavij, ki bralca vodijo od teoretičnih osnov in zasnove metode prek tehnik zbiranja podatkov do primerov aplikacij v več tematsko različnih okoljih. Razumevanje koncepta doživljajske krajine, kot ga razvijata Thwaites in Simkins, je priporočljivo za vse načrtovalce in podrobne oblikovalce odprtih prostorov mest, saj tako lažje oblikujejo okolje, ki bo odzivno na potrebe in aktivnosti ljudi v njem, oziroma neposredno upošteva človeško merilo. Obravnavana tematika je bogato ilustrirana s fotografijami, shemami in tabelaričnimi prikazi, zaradi česar je branje še bolj zanimivo.

Dr. Matej Nikšič, univ. dipl. inž. arh.
Urbanistični inštitut Republike Slovenije
E-pošta: matej.niksic@uir.si

Barbara GOLIČNIK

Odzivni urbanizem: pristopi za ustvarjanje človeku prijaznih mest in naselij

Responsive urbanism: Approaches to the creation of people-friendly cities and settlements

Naslov dela v izvirniku: Urban sustainability through environmental design: Approaches to time-people-place responsive urban spaces

Uredniki in avtorji: Kevin Thwaites, Sergio Porta, Ombretta Romice in Mark Greaves, Velika Britanija

Drugi avtorji: Nastaran Azmin Fouladi, Carole Després, Graeme Evans, Jo Foord, Hildebrand Frey, Barbara Goličnik, Florent Joerin, Vito Latora, Alice Mathers, Eugenio Morello, Aureo Nembrini, Peter Newman, Carlo Ratti, John L. Renne, Ian Simkins in Geneviève Vachon

Založba in leto izdaje: Routledge, 2007
[ISBN 978-0-415-39547-2]

Urban sustainability through environmental design: Approaches to time-people-place responsive urban spaces je nova znanstveno-strokovna knjiga na področju urbanističnega načrtovanja in oblikovanja. Je edinstveni primer literature, ki hkrati jasno podaja problematiko sodobnega načrtovanja mest oz. naselij in iskanja v smeri uresničevanja načel trajnostnega razvoja mest oz. naselij ter kritično osvetli tako ovire kot priložnosti na tej poti. Prispevki avtorjev temeljijo na zavedanju, da so mesta prostori, kjer je glavni uporabnik človek, in da je pomembno, da so zanj uporabni v dnevni rutini in v merilu 1 : 1.